

УДК 37.02:159.95

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-11\(29\)-521-531](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-11(29)-521-531)

Якимчук Юлія Василівна кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Хмельницький національний університет, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, 29016, тел.: (067) 528-26-63, <https://orcid.org/0000-0001-6812-1544>

ЗАСТОСУВАННЯ БІХЕВІОРИСТСЬКОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИХ МОВ

Анотація. Стаття присвячена аналізу біхевіористського підходу до навчання та виявленню методів, запропонованих цією теорією, які можуть застосовуватися на заняттях з іноземної мови. Засновник біхевіоризму Дж. Уотсон визначив вивчення поведінки об'єктивним шляхом як предмет біхевіоризму. Дж. Уотсон описав процес формування навичок, побудував криву навчання. Виявлення закону про те, що формування навички відбувається швидше саме на початковому етапі навчання, має неабияке значення для складання навчальних програм з іноземної мови у ЗВО. Для пояснення процесу навчання біхевіористи уводять новий термін – зумовлення. Розрізняють два види зумовлення: класичне та оперантне. Автором концепції класичного зумовлення є Дж. Уотсон. Класичне зумовлення пояснює, як стимули, які раніше не викликали певної реакції, починають її викликати. Автором оперантного зумовлення є Б. Скіннер. Е. Торндайк сформулював закони навчання: закон ефекту, готовності та вправи, які можна ефективно застосовувати на заняттях з іноземної мови. Б. Скіннер описав метод послідовних апроксимацій, який можна застосовувати у процесі мовної підготовки студентів, переважно на заняттях з іноземної мови, щоб поступово досягнути бажаних результатів. Наприклад, спочатку можна підкріплювати любую спробу студентів спілкуватися іноземною мовою (навіть у тому разі, якщо вони роблять багато помилок). З часом підкріплюється тільки мовлення, що стає ближчим до нормативного. Ще одним методом, що був запроваджений Б. Скіннером і увійшов у теорію навчання та з часом набув широкого розповсюдження в методиках викладання практично всіх навчальних дисциплін, став метод програмованої інструкції. Складний навчальний матеріал розбивається на невеликі порції, що слідує одна за одною у логічній послідовності. Нова інформація подається невеликими порціями та супроводжується запитаннями. Перехід до нової порції матеріалу відбувається

за тієї умови, якщо відповіді на запитання до попереднього матеріалу є правильними. Програми будуються за двома принципами: лінійним та розгалуженим. Застосування цього методу призводить до засвоєння студентами великого обсягу складного матеріалу за рахунок його чіткої структуризації та логічної послідовності подачі. Запропонований метод індивідуалізував навчальний процес і забезпечив студентів засобами самоконтролю. Біхевіоризм став теоретичною основою створення ауділінгвального методу. Основними положеннями цього методу є: (1) усному мовленню відводиться головна роль у навчанні; (2) нові стандартні форми вивчаються шляхом імітаційного повторення; (3) велика кількість матеріалу вивчається напам'ять; (4) широко використовується метод аналогії; (5) нові структури вивчаються шляхом багатократного повторення; (6) пояснення граматики зводяться до мінімуму; (7) широко використовуються аудіо- та відеозаписи, комп'ютерна техніка; (8) значна увага приділяється вимові; (9) успішні дії відразу підкріплюються похвалою; (10) вживання рідної мови у процесі вивчення іноземної зводиться до мінімуму; (11) усі помилки мають виправлятися відразу, щоб не закріплювалася небажана навичка; (12) нові мови та нові структури вивчаються у такій послідовності: аудіювання, говоріння, читання, письмо; (13) велика кількість практики; (14) лексика ділиться на різні категорії за складністю.

Ключові слова: біхевіоризм, навички, метод послідовної апроксимації, метод програмованої інструкції, аудіолінгвальний метод

Yakymchuk Yuliia Vasylivna Candidate of Science in Psychology, Associate Professor at Department of Foreign Languages, Khmelnytskyi National University, Instytutska St., 11, Khmelnytskyi, 29016, tel.: (067) 528-26-63, <https://orcid.org/0000-0001-6812-1544>

THE USE OF BEHAVIORAL APPROACH TO LEARNING AT THE 12 LESSONS

Abstract. The article is devoted to analysis of behavioral approach to learning and finding out the methods suggested by this theory that can be used at the L2 (second language) lessons. The behaviorism founder J. Watson determined objective behavior learning as a behaviorism subject. J. Watson described the skills formation process, built the learning curve. Finding out the law that skills formation happens faster at the initial stage of learning is of great importance for compiling English curricular at universities. To explain the learning process, behaviorists introduce the new term – conditioning. There are two kinds of conditioning: classical and operant. The author of the classical conditioning concept is J. Watson. The classical

conditioning explains how the stimuli that didn't cause a definite reaction begin to cause it. The author of the operant conditioning is B. Skinner. E. Thorndike formulated the laws of learning: the law of effect, the law of readiness and the law of exercise that can be effectively used at the L2 lessons. B. Skinner described the method of successive approximation that can be used during language learning, usually L2 learning to gradually achieve desirable results. For example, at first, any students' attempt to communicate L2 should be reinforced (even if they make a lot of mistakes). Then only the speech that becomes nearer to the normative one is reinforced. One more method introduced by B. Skinner that has become a part of the theory of learning and later has become widely spread in the methodology of practically all subjects is the method of programmed instruction. The complex material for learning is divided into small portions that follow in a logic sequence. New information is given in small portions and is followed by questions. The transfer to a new portion of material occurs only on the condition that the answers to the questions to the previous material are correct. The programs are built according to two principles: linear and branched. The use of this method leads to mastering a great volume of complex material by students due to its clear structuring and logical consecutive presentation. The suggested method individualized the learning process and provided the students with means of self-control. Behaviorism has become the theoretical basis for audiolingual method. The main provisions of this method are: (1) oral speech is given the main role in the learning process; (2) new standard forms are learned by imitative repetition; (3) great amount of material is learnt by heart; (4) the analogue method is widely used; (5) new structures are learnt by multiple repetition; (6) grammar explanation is minimal; (7) audio- and video-recordings, computer technology are widely used; (8) a lot of attention is paid to pronunciation; (9) successful actions are reinforced with praise at once; (10) the use of mother tongue in the process of L2 acquisition is minimal; (11) all mistakes are to be corrected immediately not to consolidate unwanted skills; (12) new languages and new structures are learned in such sequence: listening, speaking; reading, writing; (13) a great amount of practice; (14) lexis is divided into several categories according to complexity.

Keywords: behaviorism, skills, method of successive approximation, method of programmed instruction, audiolingual method.

Постановка проблеми. З сивої давнини філософи ставили запитання про те, як відбувається процес набуття нових знань. Емпіристи вважали, що людина може пізнати тільки те, що сприймається органами чуття: зором, дотиком, слухом, нюхом, смаком. Істинність знань перевіряється через спостереження та експеримент. Згідно з емпіристами, людина оволодіває знаннями шляхом

формування різноманітних асоціацій між різними аспектами буття, які можуть сприйматися органами чуття. Емпіризм став філософською основою біхевіоризму. Біхевіористи намагаються пояснити процес оволодіння новими знаннями через виявлення закономірностей формування асоціативних зв'язків між зовнішніми факторами та поведінкою істот, яка виникає як реакція на певні фактори. Зовнішній фактор називається стимулом, а поведінка істоти – реакцією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема застосування ефективних методів навчання на заняттях з іноземних мов завжди є актуальною для педагогічних та психологічних досліджень, адже ці методи дають змогу зробити процес навчання доступним, оптимальним, цікавим та покращити його результати. Якщо студенти бачать результат свого навчання, у них підвищується мотивація вивчення іноземних мов та самооцінка. Окремий інтерес науковців становить застосування психологічних теорій навчання на практиці. Можливість застосування теорії біхевіоризму у практичному навчанні іноземних мов вивчали Дж. Холланд (один із засновників методу програмованої інструкції), Ч. Фріз та Р. Ладо (засновники аудіолінгвального методу), Дж. Стаддон, Е. Фаузіаті, В. Стаатс та К. Стаатс.

Мета статті полягає у аналізі основних здобутків вчених-біхевіористів, щоб виявити, як результати цих досліджень можна застосувати у навчанні іноземних мов.

Завданнями статті є:

- описати сутність біхевіористського підходу до пояснення процесу навчання;
- виявити у теорії біхевіоризму методи, що можуть активно застосовуватися у навчанні іноземних мов;

Виклад основного матеріалу. Біхевіористи намагалися виявити універсальні закони сутності процесу навчання безвідносно до того, хто навчається: людина чи тварина. Більш того, вони надавали перевагу дослідженню процесу навчання саме тварин, тому що у цьому випадку всі зовнішні фактори могли бути жорстко зумовленими. Вчені досліджували, як тварини = як правило голуби чи білі пацюки – вчаться виконувати певне завдання в лабораторних умовах, а висновки ставали універсальними і для тварин, і для людей.

Засновник біхевіоризму Дж. Уотсон визначив вивчення поведінки об'єктивним шляхом предметом біхевіоризму [1]. Поведінка як предмет біхевіоризму – це реакція на зовнішній стимул. Дж. Уотсон вірить у всесильність освіти. «Дайте мені дюжину здорових хлопців, і я з кожного з них зможу зробити любого спеціаліста: лікаря, юриста, художника, комерсанта,

керівника. Я це зроблю незалежно від їхніх талантів, здібностей, тенденцій, схильностей, а також професії та раси їхніх предків» [2, С. 27].

Проблема формування навичок стала однією із головних для біхевіористів. Навички – це індивідуально набуті чи завчені дії. Дж. Уотсон описав процес формування навичок, побудував криву навчання (на прикладі навчання стрільби з луку). Початкова точність є низькою. Удосконалення за перших 60 пострілів іде швидко, потім процес уповільнюється. Спостерігаються періоди без удосконалення – на кривій такі відрізки називаються «плато». Крива закінчується фізіологічною межею, властивою для певного індивіду. Вдалі дії пов'язуються з великими змінами в організмі, тому що вони краще обслуговуються фізіологічно і тому мають тенденцію закріплюватися.

Біхевіоризм став однією з найвпливовіших шкіл психології у США та домінував у цій галузі наукової думки до 1960-х років. Хоча у наші часи вплив біхевіоризму не є таким потужним, як у першій половині ХХ століття, методи, запропоновані біхевіористами, є доволі популярними серед сучасних педагогів.

Мовлення розглядається біхевіористами як вид навички, тому всі закони, що пояснюють процес формування нових навичок, дійсні для формування комунікативної компетентності. Виявлення закону про те, що формування навички відбувається швидше саме на початковому етапі навчання, має неабияке значення для складання навчальних програм з іноземної мови у ЗВО. Якщо, наприклад, курс розрахований на п'ять років, то рекомендується запланувати вивчення усього граматичного, фонетичного та значної частини лексичного матеріалу протягом перших двох років вивчення дисципліни. Протягом подальшого вивчення слід закріплювати, підтримувати та шліфувати вже набуті навички, звертати увагу на специфічні структури та просодичні явища. Особливу увагу на старших курсах слід звертати на стилістичні закономірності мови та соціокультурні аспекти спілкування. У зв'язку з нерівномірністю процесу набуття нових навичок курс з мовної підготовки фахівця розбивається таким чином, щоб на початкових курсах навчальних годин було більше, ніж на старших.

Для пояснення процесу навчання біхевіористи вводять новий термін – зумовлення. (conditioning). Зумовлення – це механізм, за допомогою якого поведінка індивіду пов'язується з певним зовнішнім стимулом. Найважливішою умовою виникнення між ними зв'язку є одночасність появи безумовного та умовного стимулів. Розрізняють два види зумовлення: класичне та оперантне. Автором концепції класичного зумовлення є Дж. Уотсон. Класичне зумовлення пояснює, як стимули, які раніше не викликали певної реакції, починають її викликати [3]. Багато емоційних реакцій, які виникають у

процесі навчання, є дією цієї теорії на практиці. Основне ж значення теорії класичного зумовлення для процесу формування комунікативної компетентності полягає у тому, що нею визнається той факт, що контекст відіграє важливу роль у процесі формування навичок. Під контекстом ми розуміємо всі зовнішні фактори (локальні, темпоральні, соціокультурні, рольові і т. ін.).

Е. Торндайк вважав, що процес набуття навичок контролюється стимулами, що виникають після певної поведінки. Е. Торндайк поміщав котів у ящики та спостерігав за їхніми спробами втекти, щоб отримати їжу. Далеко не всі спроби закінчувалися вдало. З часом ситуація змінювалася завдяки тому, що тварини, попадаючи в ящики, використовували тільки ті рухи, які у попередні рази були успішними для втечі. На основі цих досліджень вчений сформував закон ефекту, згідно з яким істота буде повторювати ту поведінку, яка у попередні рази призводила до приємних чи потрібних стимулів. Дії, що ведуть до задоволення, асоціюються з ситуацією. Таким чином, природним є намагання навчатися речам, які приносять задоволення та уникати речей, які призводять до розчарувань. Ми хочемо навчатися тому, що дає нам змогу почуватися щасливими та задоволеними. Отже, у зумовленні Е. Торндайка вирішальним елементом у зміні поведінки є не одночасні з поведінкою стимули, а стимули, що з'являються після поведінкового акту. [2, С. 31].

Крім закону ефекту Е. Торндайк сформулював закони готовності та вправи. Закон готовності стосується підготовки організму до навчання. Навчання відбувається тільки за умови, якщо організм готовий до певної роботи, якщо вона приносить задоволення. Якщо студенти не хочуть навчатися, то навчання їх дратує та спричиняє незадоволення. Інтерес до навчання зникає, якщо до нього примушують фізично та ментально неготових до цього дітей (студентів). Закон вправи (тренування) підкреслює важливість практики та повторення у процесі навчання, адже повторення зміцнює зв'язки між стимулом та реакцією. Повторення сприяє навчанню та полегшує його у майбутньому, підсилюючи зв'язок ситуації з реакцією, а відсутність повторення матеріалу послаблює цей зв'язок.

Послідовником ідей Дж. Уотсона та Е. Торндайка був Б. Скіннер. Теорія класичного зумовлення не пояснювала процесу виникнення нової поведінки. Ця теорія пояснювала лише те, як стимули, які раніше не викликали певної реакції, починають її викликати. Сам же поведінковий акт є вродженим або засвоєним раніше. Теорія навчання зосереджує увагу в основному на тому, як сформувати нові навички, а не викликати дію старих за появи нових стимулів. Б. Скіннер розрізняє поведінку трьох видів: безумовнорефлекторну, умовнорефлекторну та оперантну. Два перші види поведінки викликаються

стимулами (S). Це реакція типу (S). Така поведінка називається респондентною. Вона не забезпечує адаптацію тварин. Процес же набуття нових навичок виникає на основі активних проб – випадкових поведінкових актів, деякі з яких мають позитивний результат [4]. Таким чином, Б. Скіннер визнає закон ефекту Е. Торндайка та далі розвиває його. Він називає стимули, що з'являються після певних поведінкових актів, підкріпленнями. Реакції, що не викликаються стимулами, а є випадковими, Б. Скіннер назвав оперантними. Це реакції типу (R) [4].

Отже, головні відмінності між класичним і оперантним зумовленням є такими:

1. При зумовленні класичного типу реакція не є новою. Поведінка, яка уже існує в репертуарі тварин, пов'язується з новим стимулом через суміжність у часі безумовного й умовного стимулів. При оперантному зумовленні реакція є новою.

2. Оперантна поведінка необов'язково викликається зовнішніми факторами, а дуже часто виникає спонтанно і, будучи підкріпленою, закріплюється як нова у репертуарі тварин. Реакція ж при класичному зумовленні обов'язково викликається стимулом.

Б. Скіннер запропонував метод послідовних апроксимацій (successive approximations). Сутність методу полягає у тому, що у процесі формування нової навички підкріплюються поведінкові акти, які спочатку є доволі віддаленими від бажаних. З часом істота має демонструвати поведінку, яка стає ближчою до бажаної.

Метод послідовних апроксимацій можна застосовувати для формування абсолютно усіх нових навичок. Прикладом застосування цього методу на практиці може бути навчання білих пацюків робити два повні оберти по колу і потім підніматися по стінці клітки. Спочатку підкріплюються оберти на 10 -15 градусів. Після набуття пацюком цієї навички підкріплюються оберти на 20 – 25 градусів. Висуваючи все більші та більші вимоги для підкріплення, пацюка навчають робити два повні оберти по 360 градусів. Потім у такий же спосіб формують навичку підніматися по стінці клітки. Застосовуючи метод послідовних апроксимацій, Б. Скіннер навчив голуба виконувати невеликі уривки музичних творів [2, С.34].

Метод послідовних апроксимацій можна застосовувати у процесі мовної підготовки студентів, переважно на заняттях з іноземної мови. Наприклад, спочатку можна підкріплювати любую спробу студентів спілкуватися іноземною мовою (навіть у тому разі, якщо вони роблять багато фонетичних та граматичних помилок, мають невеликий лексичний запас, не вміють правильно

підбирати мовні структури у залежності від контексту мовлення). З часом підкріплюється тільки мовлення, що стає ближчим до нормативного.

Ще одним методом, що був запроваджений Б. Скіннером і увійшов у теорію навчання та з часом набув широкого розповсюдження в методиках викладання практично всіх навчальних дисциплін став метод програмованої інструкції (programmed instruction) [4, С. 34]. Цей метод виник на основі теорії оперантного зумовлення та тісно пов'язаний з методом успішних апроксимацій. Складний навчальний матеріал розбивається на невеликі порції, що слідують одна за одною у логічній послідовності. Спочатку студентам задаються питання, відповіді на які вони вже знають. Нова інформація подається невеликими порціями та супроводжується запитаннями. Перехід до нової порції матеріалу відбувається за тієї умови, якщо відповіді на запитання до попереднього матеріалу є правильними. Це і є підкріплення. Програми будуються за двома принципами: лінійним та розгалуженим. Лінійний принцип передбачає однакову послідовність кроків для всіх студентів. Розгалужений принцип передбачає перехід до наступного кроку студентів, які дали правильні відповіді на питання до попередньої порції матеріалу. Студенти ж, які не справилися із запитаннями, отримують додаткові пояснення та продовжують опрацьовувати попередню інформацію. Застосування цього методу призводить до засвоєння студентами великого обсягу складного матеріалу за рахунок його чіткої структуризації та логічної послідовності подачі. Запропонований метод індивідуалізував навчальний процес і забезпечив студентів засобами самоконтролю.

Значна кількість сучасних навчальних комп'ютерних програм складаються за методом програмованої інструкції. Студенти отримують комп'ютерні інструкції, що супроводжуються тестом. Якщо вони виконують тестові завдання правильно, то відбувається перехід до наступного уроку. У разі наявності помилок вони мають виконати ще раз завдання до попереднього уроку чи отримують додаткові комп'ютерні інструкції до попереднього матеріалу. Такий підхід називається інструкцією за допомогою комп'ютера (computer-assisted instruction – CAI).

Біхевіоризм став теоретичною основою створення аудіолінгвального методу (audiolingual method). Метод уперше було застосовано у військових навчальних закладах США для мовної підготовки майбутніх військовослужбовців. Він став одним із провідних методів формування мовних навичок у 50 – 60-і роки ХХ століття та залишається доволі поширеним зараз. Основними положеннями цього методу є:

1. Усному мовленню відводиться головна роль у навчанні..
2. Нові стандартні форми вивчаються шляхом імітаційного повторення.

3. Велика кількість матеріалу вивчається напам'ять. Напам'ять вчать речення, які часто вживають у розмовній мові, діалоги, комунікативні ситуації.

4. Широко використовується метод аналогії. За аналогією з вивченими напам'ять реченнями студенти будують власні речення.

5. Нові структури вивчаються шляхом багатократного повторення.

6. Граматичні пояснення зводяться до мінімуму. Граматика вивчається скоріше шляхом індуктивної аналогії, ніж дедуктивного пояснення. Викладач презентує правильну модель речення, а студенти повинні повторити її. Потім викладач презентує цю ж структуру з іншими словами. Аудіолінгвальний метод не передбачає окремого вивчення граматики. Усе просто запам'ятовується через окремі структури.

7. Широко використовуються аудіо- та відеозаписи, комп'ютерна техніка.

8. Значна увага приділяється вимові.

9. Успішні дії відразу підкріплюються похвалою.

10. Вживання рідної мови у процесі вивчення іноземної зводиться до мінімуму.

11. Усі помилки мають виправлятися відразу, щоб не закріплювалася небажана навичка.

12. Нові мови та нові структури вивчаються у такій послідовності: аудіювання, говоріння, читання, письмо.

13. Велика кількість практики. На пояснення граматичних, лексичних, фонетичних правил відводиться тільки 15% часу заняття. Весь інший час присвячується практичному тренуванню.

14. Згідно з аудіолінгвальним методом лексика ділиться на різні категорії за складністю. Навчання лексики відбувається за принципом «від простого до складного». Спочатку навчання відбувається на основі дуже обмеженого лексичного матеріалу, причому слова підбираються так, що вони максимально відповідали за значенням еквівалентам рідної мови. З часом словниковий запас розширюється.

Здобутки вчених-біхевіористів також активно застосовуються при навчанні письму, зокрема застосування методу навчання письму як продукту (teaching writing as product) [5]. Метод полягає у імітації та трансформації моделей, наданих викладачем. При цьому наголошується на тому, що продукт має бути схожим за структурою, вживанням певних зворотів на модель [6].

Під впливом теорії біхевіоризму виникли такі методи розробки та оцінювання завдань: (1) ділити завдання на менші завдання; (2) визначати зв'язки між цими порціями завдань; (3) визначати матеріал та процедуру виконання невеликих завдань; (4) забезпечувати зворотній зв'язок після виконання кожної невеликої частини завдання.

Висновки. Отже, ми бачимо, що біхевіоризм став теоретичною основою для виявлення нових підходів до теорії навчання взагалі та до формування іншомовної комунікативної компетентності зокрема.

Методи, запропоновані вченими-біхевіористами широко застосовуються у навчанні іноземних мов. Це, наприклад, методи послідовних апроксимацій та програмованої інструкції. Здобутки вчених-біхевіористів також стали основою для виникнення методу навчання письму як продукту, а також методів розробки та оцінювання завдань.

На основі вчення про те, що навчання є механістичним процесом формування нових навичок і відбувається шляхом підкріплення бажаних реакцій, виник аудіолінгвальний метод, який з часом став методологічною основою для створення багатьох методик вивчення іноземної мови у школах та ЗВО.

З іншого боку, навчання є набагато складнішим процесом, ніж механістичне набуття нових навичок. Жодна із вищеназваних навичок не дає змоги будувати навчання на основі стимуляції активності студентів, адже біхевіористи відкидали роль когнітивних процесів у навчанні. У сучасній методиці навчання іноземних мов головним став комунікативний метод, проте аудіолінгвальний метод продовжують широко використовувати на окремих етапах заняття. Дослідження може бути продовженим у напрямі вивчення впливу ідей когнітивної психології на формування іншомовної комунікативної компетентності школярів та студентів ЗВО.

Література:

1. Watson J. B. Psychology, as behaviorist views it. *Psychological Review*. 1913. Vol. 20. P. 158 – 177.
2. Crowl T. K, Kaminsky S., Podell D. *Educational Psychology. Windows on Teaching*. Madison etc.: Brown and Benchmark Publishers, 1997.
3. Watson J. B., Rayner R. Conditioned emotional responses. *Journal of Exxperimental Psychology*. 1920. Vol. 3. P. 1 – 14.
4. Skinner B. F. Are Theories of Learning Necessary? *Psychological Review*. 1950. Vol. 57. P. 193 – 216.
5. Staddon, J. *The New Behaviorism*. Philadelphia: Psychology Press, 2014.
6. Fauziati, E. *Methods of Teaching English as a Foreign Language (TEFL): Traditional Method, Designer Method, Communicative Approach, Scientific Approach*. Surakarta: Era Pustaka Utama, 2014.

References:

1. Watson, J.B. (1913) Psychology, as behaviorist views it. *Psychological Review* 20, 158 – 177.
2. Crowl, T.K, Kaminsky, S., Podell, D. (1997) *Educational Psychology. Windows on Teaching*. Madison etc.: Brown and Benchmark Publishers.
3. Watson, J.B., Rayner, R. (1920) Conditioned emotional responses. *Journal of Exxperimental Psychology* 3, 1 – 14.

4. Skinner, B. F. (1950) Are Theories of Learning Necessary? *Psychological Review* 57, 193 – 216.
5. Staddon, J. (2014) *The New Behaviorism*. Philadelphia: Psychology Press.
6. Fauziati, E. (2014) *Methods of Teaching English as a Foreign Language (TEFL): Traditional Method, Designer Method, Communicative Approach, Scientific Approach*. Surakarta: Era Pustaka Utama.

